

Alle er like mye verdt

Taler
Harald 5

Dato
31 desember 2019

Sted
NRK og TV2

Omstendigheter
Nyttårstale

- 1 Nyttårsaften er en kveld fylt av håp og forventning.

Vi gjør oss tanker om det som har vært -- og ser fremover.

- 5 Over hele landet vårt sitter i kveld fem millioner mennesker med sine helt unike liv. Noen møter det nye året med glede og optimisme, andre med savn og uro. Flere av oss går inn i det nye året med sorg i hjertet. Men håpet tilhører oss alle.

Mitt ønske i kveld er at håpet må bære oss alle inn i det nye året.

10

Vi er sterkt preget av Ari Behns død denne julen. Det har varmet å oppleve folks medfølelse og tente lys på Slottsplassen. Det er trøst i alle de gode minnene og vakre ordene som har blitt formidlet om pappaen til tre av våre kjære barnebarn.

15

Av og til er ikke livet til å holde ut. For enkelte blir det så mørkt at ingenting hjelper. Ikke engang kjærligheten til sine aller nærmeste. Noen ser ingen annen utvei enn å forlate livet. De som står igjen, må leve videre. Fattigere -- uten den de var glad i.

20

Vi vet så lite om det som skal møte oss. Uvissheten gjør oss alle sårbare. Det beste vi kan gjøre, er å være der for hverandre, se hverandre, huske å gi hverandre de gode ordene. Og bære hverandre om det trengs.

25

Mine tanker er i kveld særlig hos alle dem som går ut av det gamle året med et sorgfullt tomrom etter noen de var glade i.

*

30

Så går vi inn i et nytt år. Et år da vi som nasjon skal få anledning til å minnes vår nære historie -- og bli mer bevisst på hvem vi er, og på vårt felles fundament.

35

Det norske samfunnet er bygget på tillit. Vi har skapt en samfunnsorden der alle bidrar etter evne til et felleskap som skal tjene landets og folkets beste. Der vi deler både byrder og goder. Der vi bærer hverandre gjennom ulike faser av livet.

40

Sammen sørger vi for at barn får gå på skole. At vi får hjelp når vi blir syke. At eldre blir tatt vare på.

Men et tillitssamfunn stikker dypere enn som så:

45

Det handler om at vi stoler på at vi vil hverandre vel. At vi ikke mistenkeliggjør hverandre. Dette skal vi verne godt om. For det er bygget på en grunnmur av dyrekjøpte erfaringer for vårt land og folk.

50

Tillit -- og evnen til samarbeid -- trengte vi fremfor alt da vi etter annen verdenskrig skulle gjenoppbygge Norge som et fritt land. De fem mørke krigsårene hadde skapt mistillit og mistenksomhet blant oss.

I oktober var jeg i Kirkenes for å markere frigjøringen av Øst-Finnmark, som betydde begynnelsen på slutten av krigen. I året vi nå går inn i skal vi minnes at det er 75 år siden freden kom.

55

Så hvilket Norge har vi sett vokse frem i løpet av disse 75 årene?

60

Vi har fulgt et land gjennom en eventyrlig velstandsutvikling. Den er bygget på naturressurser, på forskning og skaperkraft. Den er bygget på klokt lederskap. På erkjennelsen av at folk må ha skolegang, arbeid, mat og hjem for å kunne bidra i samfunnet og vokse som mennesker.

65

Den er bygget av et folk med sterke never og stor utholdenhet. Med mot, handlekraft og kreativitet. Et folk formet av barsk natur og mye vær. Og den er bygget på vårt behov for å føle tilhørighet, å få være del av noe større enn oss selv.

Vi ser i dag et land som kulturelt har endret seg mye gjennom disse årene. Der våre egne gamle fortellinger og tradisjoner, kunsten og religionen veves sammen med andre kulturer som nyere nordmenn har med seg. Og som et stadig mer reisende folk har tatt med seg hjem fra verden.

Vi ser et land som tross sin lille størrelse bidrar på den globale arena og har en stemme som lyttes til.

Vi har sett en sterk og flott ungdomsgenerasjon vokse frem -- som ønsker å bruke sin kunnskap og sitt engasjement til å påvirke samfunnsutviklingen og vår felles fremtid.

Vi har blitt mindre like hverandre.

Heldigvis har vi gjennom disse årene erkjent at hver og en av oss egentlig er litt annerledes. Som befolkning kommer vi nå fra alle verdenshjørner og skal leve sammen på tvers av alder og kjønn, kultur, religion og legning. På tvers av by og bygd, politisk ståsted og ulike sosiale forhold.

Fremfor alt vil jeg trekke frem det som rører oss mest på våre mange reiser rundt i Norge:

Vi opplever et folk som bryr seg om sine medmennesker. Som bidrar i frivilligheten. Som kjemper for sine små lokalsamfunn -- og for at andre skal ha det bra.

Disse møtene gjemmer vi på som våre kjæreste fortellinger om hvem vi er og hva vi er laget av. For her opplever vi livskraften som bor i enkeltmennesker når man får brukt seg selv.

Vi skal gjøre alt vi kan for å se denne kraften i hverandre og løfte den frem. For summen av enkeltmenneskers livskraft er samfunnets levedyktighet

*

Min generasjon har altså vært med på hele denne bemerkelsesverdige reisen gjennom de 75 årene som har gått siden krigens slutt.

Jeg tror vi kan være enige om dette: Vi har vært heldige. Og vi har jobbet hardt.

110 Hell og hardt arbeid trenger vi fremdeles for å styrke landet vårt og hverandre på vår videre vei.

115 Vi står i dag på et fundament av alt dette vi har bygget sammen -- og som vi må beskytte. For freden er skjør. Tilliten er skjør. Og livet er skjørt. Det blir vi stadig minnet om.

120 Med utvikling følger også muligheter -- som kan brukes klokt eller uklokt. Teknologien løper foran oss og stiller oss overfor dilemmaer vi kanskje ikke er klare til å møte. Jakt på kortsiktig gevinst kan stå i veien for gode valg som tjener til det beste for enkeltmennesker, samfunn og planeten.

Og forskningen viser oss med stadig større tydelighet at vi lenge har utnyttet klodens rike ressurser hardere enn den tåler.

125 Vi trenger sindighet i møte med alle de nye mulighetene som blir gitt oss.

Vi trenger ro til gode samtaler om viktige temaer i en tid preget av raske endringer, hardt debattklima og global uro.

130 Samtidig trenger vi å bli utfordret av ungdommens utålmodighet.

Vi trenger alt dette for ikke å miste oss selv og hverandre. For ikke å miste alt det gode vi har skapt sammen.

135 Spørsmålet blir: Hva tjener oss mennesker og vår felles fremtid best?

140 Dette berører og opptar oss alle. Vi har ulike svar og kan være dypt uenige. Men vi må bare fortsette å søke sammen om de store spørsmålene. Rundt kjøkkenbordene. På lunsjrommene. I skoletimene. I politikken. På internasjonale arenaer. For bare sammen kan vi løse dem.

Vi må leve med at vi er forskjellige.

Vi må tåle ubehagelig kunnskap.

Vi må klare å se utover vår egen lille teig.

Vi må tørre å innse at vårt verdensbilde kanskje ikke er det eneste rette.

150 Og vi må finne oss i å bli utfordret ; ja til og med såret.

Slik er det å leve sammen ; både i små og store felleskap.

*

155

Et samfunn med frihet til å være forskjellig må bygge på at alle mennesker er like mye verdt.

160

Som et dystert ekko fra krigen vet vi hva som skjer når samfunn bygges på en ideologi om at mennesker har ulik verdi.

Er det én ting vi skal ta med oss som lærdom når vi feirer freden som endelig kom, så er det dette:

165

At alle er like mye verdt.

Det kan virke selvfølgelig.

170

Men begynner vi virkelig å leve etter det, kan forvandling skje.

Da kan vi samles i håpet om et godt liv for alle.

Jeg ønsker alle her hjemme og nordmenn ute et
Godt nytt år!

175

Kilde

www.kongehuset.no

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/alle-er-like-mye-verdt>

180